

duurzame
energiecoöperatie
Apeldoorn

Onze spelregels voor het ontwikkelen van Zonneparken

Leeswijzer

We beginnen met de spelregels die we willen hanteren. Vervolgens laten we zien hoe we daartoe zijn gekomen

Spelregels

We stellen voor onderstaande spelregels, toetsingscriteria te hanteren bij het beantwoorden van de vraag of het wel of niet gewenst is voor deA om mee te doen met een ontwikkelaar en met de ontwikkelaar een samenwerking aan te gaan.

deA doet wél mee:

- a. In het geval deA vanaf het begin betrokken is:
  - Als de financiële risico's zijn beperkt, én
  - Als deA voor minimaal 50% eigenaar van het zonnepark wordt, én
  - Als deA een echte rol heeft in de bewonersparticipatie.
- b. In het geval deA pas later in het project betrokken wordt:
  - Als de ontwikkelaar de omwonenden goed in het proces heeft meegenomen, én
  - Als deA voor minimaal 50% eigenaar van het zonnepark wordt, én
  - Als de condities waaronder het mede-eigenaarschap verkregen wordt, ook een gezonde businesscase voor deA oplevert.

deA doet níét mee:

- a. In het geval deA vanaf het begin betrokken is:
  - Als de financiële risico's te groot zijn, en/of
  - Als deA geen of nauwelijks een rol in de bewonersparticipatie heeft
- b. Indien deA pas later in het project betrokken wordt:
  - Als de ontwikkelaar de omwonenden niet of nauwelijks in het proces heeft meegenomen, en/of
  - Als de condities waaronder het mede-eigenaarschap verkregen kan worden geen gezonde businesscase voor deA oplevert.

Een belangrijk criterium is verder dat deA steeds duidelijk kan maken (en ook maakt) waarom deA wel of niet instapt. En in het geval dat in meer of mindere mate afgeweken wordt van bovenstaande spelregels dient dat ook uitgelegd te worden. Kortom transparantie staat centraal.

Achtergrond

Enkele jaren geleden heeft gemeente Apeldoorn aangegeven ernaar te streven om in 2030 zo'n 250 ha aan grondgebonden PV-opwek binnen de gemeentegrenzen te hebben. Sindsdien zijn projectontwikkelaars actief om zonneparken te ontwikkelen. In 2018/2019 zijn er vier proefprojecten gestart. Bij één daarvan, het gemeentelijk zonnepark aan de Brinkenweg, naast de Ecofactorij, is deA sinds begin 2020 als mede-ontwikkelaar samen met de gemeente betrokken geraakt.

In 2019/2020 is er een nieuw traject van ontwikkeling gestart waarop diverse projectontwikkelaars hebben ingeschreven. Door de voorwaarde van 50%-mede-eigenaarschap die de gemeente in haar beleidskader heeft opgenomen, weten de ontwikkelaars deA te vinden. We zijn in gesprek met:

- Statkraft voor een park bij het Woudhuis,
- Solarfields voor een park bij de Somp in Klarenbeek,
- TPSolar voor een park in de Beekbergsebroek en een park in Apeldoorn-Noord bij Epe,
- BHM Solar, voor een park bij Beemterbroek en een park in Apeldoorn-Noord bij Epe.

Verder heeft deA samen met EnergieRijk Voorst een samenwerkingsovereenkomst (met ontbindende voorwaarden) gesloten met Prowind voor een reeds gegund zonnepark aan de Broeksestraat in Klarenbeek.

Door deze ontwikkelingen is de vraag bij ons opgekomen wat wij (deA) van zonneparken vinden, en hoe wij onze rol zien. In het kort: "wanneer zijn wij tevreden over een zonnepark waaraan we zelf hebben meegewerkt?"

Dilemma's en Vragen

Een noodzakelijk kwaad?

Zonneparken zijn net als windmolens controversieel. Ze zijn nodig om flinke stappen in duurzame opwek te maken, maar velen vinden het "ondingen". "Lelijk, landschap ontsierend, het gaat ten koste van goede landbouwgrond, de bewoners hebben de lasten, de investeerders de lusten, waarom niet op daken", zijn reacties die veel te horen zijn.

Wanneer instappen?

In welke fase van ontwikkeling kan deA het beste instappen? Bij aanvang kan je maximaal invloed uitoefenen, maar loop je ook de grootste financiële risico's. Op het einde (bij een zogenaamd turn-key project) heb je weinig invloed, maar loop je ook geen risico.

Welke rol pakt deA en wat vinden we belangrijk?

De technische kant van de ontwikkeling ligt grotendeels of geheel bij de ontwikkelaar, die heeft de kennis en kunde op dit gebied. deA gaat voor medezeggenschap en mede-eigenaarschap, maar wat houdt dat in? Is dat puur een financieel verhaal, in de zin dat bewoners kunnen investeren? Of willen we dat aan de bezwaren van de omwoners tegemoet wordt gekomen? We zijn geen belangenbehartiging van de omwoners, maar wat dan wel?

Enquête

Om een beeld te krijgen hoe de leden van deA over zonneparken denken en wat onze rol zou moeten/kunnen zijn is in de zomer een enquête gehouden onder de leden. De volledige uitslag en reacties zijn opgenomen in de bijlagen A en B. 166 personen hebben gereageerd. Met een response van 40% mag je concluderen dat het onderwerp leeft. Er zijn enkele vragen gesteld die in verband met de hierboven geschetste dilemma's staan.

Draagvlak zonneparken

- 56% van de respondenten is volledig positief over zonneparken.
- 37% is voorwaardelijk positief. Liefst eerst op dak, en met oog voor natuur en omgeving.
- 7% is echt tegen zonneparken

Opmerkingen: aantasting buitenruimte/natuur, het verloren gaan van landbouwgrond wordt als voornaamste bezwaar genoemd.

Participatie

- 50% mede-eigenaarschap is heel belangrijk.
- Er is een voorkeur dat deelnemers een band met Apeldoorn hebben, maar dit argument is niet zwaarwegend.

Instapmoment

- Bij voorkeur maximale invloed (dus vroeg instappen)
- Maar ook: geen grote financiële risico's nemen, onze rol moet behapbaar blijven.

Opmerking: de indruk bestaat dat bij velen de omvang van de financiële risico's niet helder is; het gaat om de inzet van honderden uren menskracht en materiele kosten die wellicht voor niets zijn geweest.

Rol van deA

In volgorde van belangrijkheid:

- Het zonnepark moet goed uitgevoerd worden, voor de omwonenden en voor de natuur
- deA moet voldoende invloed hebben, en er moet voldoende gelijkwaardigheid tussen ontwikkelaar en deA zijn.
- Rendement en opties voor deelname door laagvermogenen scoorden het laagst.

Onze eigen ervaringen

Het 'zonneparkteam van deA heeft de afgelopen maanden en jaren diverse indrukken in Apeldoorn opgedaan van de reacties van vooral omwonenden die met een initiatief geconfronteerd werden. Die indrukken zijn:

- Niemand is blij met de komst van een zonnepark; soms wordt een windmolen als alternatief aangedragen!
- Men voelt zich overvallen, en slecht gehoord
- De bezwaren van omwonenden hebben vooral betrekking op de verslechtering van het uitzicht, ook als het park omzoomd is door bomen.
- Financiële participatie wordt niet als een goedmaker ervaren; het gaat om minimalisatie van de aantasting van de leefomgeving, niet om het geld.
- Draagvlak wordt versterkt als omwonenden actief betrokken raken bij het ontwerp van een park via bv zogenaamde tekentafelsessies.
- Sommige buurten worden met wel 3-4 zonneparken belast, dat wordt als te veel beschouwd.

Beschouwing

Wanneer is deA tevreden over een zonnepark waar ze zelf bij betrokken is geweest?

- *Bewonersparticipatie is het sleutelwoord.*
Betrek de bewoners bij het ontwerp van een zonnepark. De rol van deA zou dan zijn dat die er zorg voor draagt dat ontwikkelaar, deA, omwonenden, en eventueel ambtenaren om de tafel gaan zitten, en sleutelen aan een ontwerp waar de (meeste) omwonenden mee kunnen leven. Tekentafelsessies zoals werden gehouden in Voorst gedaan voor zonnepark Broeksestraat, zou een voorwaarde vooraf moeten zijn.
Niet alle ontwikkelaars staan daar open voor. Andere ontwikkelaars beweren dat de bewoners al geconsulteerd zijn voordat wij benaderd zijn. Dat maakt het lastiger. deA staat hier sterker in als de gemeente zich er hard voor maakt, dat doen ze nu nog niet. Verder kan deA als voorwaarde aan de ontwikkelaar stellen dat ze voldoende flexibiliteit in het ontwerp inbouwt om aan bewonerswensen tegemoet te komen. Ook hier kan de gemeente een rol spelen door duidelijk te maken dat de ogenschijnlijk harde voorwaarden van de landschapsarchitect voor inpassing (hoogte omzooming) wel degelijk buigbaar zijn als ze aan de wensen van de bewoners tegemoetkomen.
- *Mede-eigenaarschap vooraf regelen.*
deA en de ontwikkelaar is ook een beetje het verhaal van David tegen Goliath. Al zijn we 50% (beoogd) eigenaar, we krijgen maar mondjesmaat inzage in hoe de beslissingen bij de ontwikkelaar genomen worden, beslissingen die vaak financieel gestuurd zijn. Om in te stappen moeten we geld meebrengen, dat we via crowdfunding ophalen. Om die reden kunnen we eigenlijk alleen instappen als we deelnemers een marktconform rendement over 15 jaar kunnen bieden. En dat het park een bijdrage doet aan een gebiedsfonds.

Voorgaande beschouwing gaat over onze tevredenheid achteraf. Dat is belangrijk om vast te stellen, maar het is misschien nog wel belangrijker om vooraf criteria/condities te hebben waaraan we onze deelname kunnen toetsen. Om die reden gaan we de spelregels hanteren die we in het begin van dit document hebben geformuleerd.